



Zapóżyczenia i odmiany polszczyzny

anglicyzmy, galicyzmy, germanizmy; gwara, żargon, odmiana ogólna i potoczna

opracowanie: Mateusz Będkowski · niekazmuliczyc.pl

Grupa A

Suma: 13 pkt

Czas: 15 min

5 zadań · 13 punktów · 15 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–3)

OTWARTE

Rozpoznaj odmianę polszczyzny. Zakreśl nazwę.

1. „Ale czad, ten koncert był sztos!” —
socjolekt młodzieżowy / odmiana ogólna (standardowa) / gwara
2. „Pacjent z dusznością, saturacja w normie, podajemy tlen.” —
żargon środowiskowy / odmiana ogólna (standardowa) / język potoczny
3. „No to co, wpadniesz do mnie wieczorkiem?” —
odmiana ogólna (standardowa) / gwara / język potoczny

Odpowiedź: 1. socjolekt młodzieżowy; 2. żargon środowiskowy; 3. język potoczny**Rozwiązanie:** Odmiana ogólna — dla wszystkich; gwara — wieś danego regionu; żargon — grupa zawodowa; potoczna — rozmowy codzienne; socjolekt młodzieżowy — język młodzieży.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Zadanie 2. (0–3)

OTWARTE

Określ, z jakiego języka pochodzi zapożyczenie (np. anglicyzm, germanizm, galicyzm, italianizm, latynizm, rusycyzm).

1. „dach” — _____
2. „bandyta” — _____
3. „czajnik” — _____

Odpowiedź: 1. germanizm; 2. italianizm; 3. rusycyzm**Rozwiązanie:** Zapóżyczenia nazywamy od języka, z którego pochodzą: angielski — anglicyzm, niemiecki — germanizm, francuski — galicyzm, włoski — italianizm, łacina — latynizm, rosyjski — rusycyzm.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Które zapożyczenie jest niepotrzebne, bo ma dobry polski odpowiednik?

A. „komputer”

B. „tramwaj”

C. „internet”

D. „dedlajn” zamiast „termin”

Odpowiedź: **D**

Rozwiązanie: Zapożyczenie zbędne wypiera dobre polskie słowo.

Błędne odpowiedzi: pozostałe wyrazy są zapożyczeniami potrzebnymi lub mają inny charakter.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. „Drapacz chmur” to przykład kalki językowej. — **P / F**

2. Żargon jest zawsze zrozumiały dla każdego odbiorcy. — **P / F**

3. Polszczyzna nigdy nie przyjmowała wyrazów z łaciny. — **P / F**

4. Zapożyczenia mogą wzbogacać język, gdy nazywają nowe zjawiska. — **P / F**

Odpowiedź: 1. P; 2. F; 3. F; 4. P

Rozwiązanie: Zapożyczenia i odmiany polszczyzny.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1

2. **1 pkt** — podpunkt 2

3. **1 pkt** — podpunkt 3

4. **1 pkt** — podpunkt 4

Jaką odmianę polszczyzny należy wybrać w sytuacji: Uczeń pisze e-mail do dyrektora szkoły z prośbą o zgodę na zorganizowanie koncertu. Uzasadnij i zapisz pierwsze zdanie takiej wypowiedzi.

Odpowiedź: Odmiana: odmiana ogólna, styl oficjalny. np. Szanowny Panie Dyrektorze, zwracam się z uprzejmą prośbą o zgodę na zorganizowanie koncertu...

Rozwiązanie: 1 pkt — trafny wybór odmiany z uzasadnieniem (adresat, sytuacja); 1 pkt — zdanie zgodne z tą odmianą.

Punktacja:

1. **1 pkt** — odmiana z uzasadnieniem

2. **1 pkt** — zdanie zgodne z odmianą

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (13 pkt)

13–12 pkt: bardzo dobry · 11–10 pkt: dobry · 9–8 pkt: dostateczny · 7–6 pkt: dopuszczający · 5–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.